

Lovforslag nr. L 35 Fremsat den 18 oktober 1983 af justitsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af adoptionsloven (Godkendelse som adoptant)

§ 1

I adoptionslov nr. 279 af 7. juni 1972, som ændret ved lov nr. 623 af 21. december 1972, lov nr. 137 af 24. marts 1976 og ved § 10 i lov nr. 313 af 10. juni 1976, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, § 6, stk. 2, § 8, stk. 1, § 10, § 11, stk. 1 og 4, og § 12 ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«, og i § 11, stk. 5, ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

2. I § 2 indsættes som stk. 2, 3 og 4:

»Stk. 2. Er den, som ønskes adopteret, under 18 år, må adoption kun bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant.

Stk. 3. Afgørelse om godkendelse som adoptant træffes af statsamtet. De nødvendige undersøgelser til brug for statsamtets afgørelse foretages af amtskommunens socialcenter (i København og på Frederiksberg af henholdsvis magistraten og det sociale udvalg).

Stk. 4. Godkendelse kræves ikke ved adoption af ægtefælles barn eller adoptivbarn eller efter regler fastsat af justitsministeren i tilfælde, hvor der består nært slægtskab eller andet særligt tilknytningsforhold mellem adoptanten og adoptivbarnet eller dets forældre.«

3. § 4 a ophæves.

4. § 25 affattes således:

»§ 25. Justitsministeren fastsætter regler om godkendelse som adoptant og adoptions-sagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v. og om afgivelse af samtykke til adoption, jfr. §§ 6 og 8.«

5. § 25 a ophæves.

6. § 25 b, stk. 1, affattes således:

»Et statsamts afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant kan indbringes for adoptionsnævnet. Justitsministeren kan henlægge andre opgaver til nævnet.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 1984.

Stk. 2. Ansøgninger om godkendelse som adoptant, der er forelagt et adoptionssamråd inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles af samrådet.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Forslaget indebærer, at justitsministeren tillægges kompetence til at fastsætte de generelle regler vedrørende betingelserne for godkendelse som adoptant. Det er hensigten på visse områder at lempe betingelserne, bl.a. vedrørende ansøgerens alder og samlivets varighed.

Forslaget medfører endvidere, at kompetencen til at godkende adoptionssøgende overflyttes fra adoptionssamrådene ved amtskommunernes socialcentre til statsamterne, der i forvejen varetager en række opgaver i forbindelse med behandlingen af adoptionssager, herunder udfærdigelse af adoptionsbevilling. Statsamterne skal ligesom samrådene træffe afgørelsen om godkendelse som adoptant på grundlag af en undersøgelse foretaget af amtskommunens socialcenter. Denne undersøgelse vil blive søgt forenklet, bl.a. derved at antallet og omfanget af de indhentede oplysninger, herunder specialundersøgelser, søges beskåret.

Forslaget tilsigter at skabe mulighed for en hurtigere sagsbehandling, således at ventetiderne i adoptionsager kan nedbringes.

2. Den gældende ordning vedrørende undersøgelse i adoptionsager blev indført ved lov nr. 137 af 24. marts 1976 om ændring af adoptionsloven. Til grund for loven forelå en betænkning fra justitsministeriets adoptionsudvalg om undersøgelse i adoptionsager (nr. 718/1974). Ved loven blev der indføjet tre nye paragraffer i adoptionsloven, §§ 4a, 25a og 25b, hvorefter der blev oprettet særlige samråd ved de amtskommunale socialcentre, der fik tillagt kompetencen til at godkende adoptanter.

Ændringerne skyldtes, at det ved bilstandslovens gennemførelse var påkrævet at tage stilling til den fremtidige løsning af de opgaver i forbindelse med undersøgelse og godkendelse i adoptionsager, som hidtil havde påhvilet mødrehjælpen og direktoratet for Københavns børne- og ungdomsværn.

Efter den gældende lovs § 4a må bevilling til adoption af et barn under 18 år som udgangspunkt kun meddeles, når ansøgeren er godkendt som

adoptant. Spørgsmålet om godkendelse afgøres i første instans af et samråd ved amtskommunens socialcenter (i København og på Frederiksberg ved henholdsvis magistraten og det sociale udvalg), jfr. § 25a. Samrådet består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge. Det ene medlem skal være medarbejder ved socialcentret. Godkendelse kan kun meddeles, når der er enighed derom i samrådet. Samrådets afgørelse træffes på grundlag af en undersøgelse foretaget af socialcentret (magistraten eller det sociale udvalg).

Et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant kan ifølge lovens § 25b indbringes for et adoptionsnævn, der oprettes af justitsministeren. Nævnet fører endvidere tilsyn med samrådene og socialcentre. Adoptionsnævnet består af en formand, der skal være jurist, og for tiden 8 andre medlemmer, hvoraf de 6 enten som speciallæge, psykolog eller socialrådgiver repræsenterer en særlig sagkundskab, medens 2 er »læge« medlemmer. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer. Nævnets afgørelse træffes ved flertal.

3. Siden den gældende ordnings vedtagelse har der løbende været debat om rimeligheden af den måde, hvorpå adoptionsager bliver behandlet. Der har særligt været kritik af de generelle godkendelseskrav og af, at sagsbehandlingstiden undertiden har været for lang. Adoptionsproblemerne har senest været behandlet under en forespørgselsdebat den 25. januar 1983 i folketinget (Forespørgsel nr. F 9, fremsat af medlemmer af Det konservative Folkeparti, Venstre, Fremskridtspartiet, Centrumdemokraterne, Det radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti om en enklere og mere menneskelig administration af adoptionsansøgninger, FT 1982/83, sp. 4658-4707). I forbindelse hermed blev der den 18. april 1983 afholdt et møde på Marienborg om adoptionsproblemerne med deltagelse af justitsministeren, medlemmer af retsudvalget, repræsentanter for adoptionsnævnet og justitsministeriet, samt en repræsentant for foreningen »Adoption og Samfund«.

4. På baggrund af denne debat har justitsministeriet overvejet mulighederne for at forenkle behandlingen af adoptionsagerne.

a. Efter den gældende lovs § 25 fastsætter justitsministeren regler om adoptionsagers behandling. Det foreslås, at justitsministeren yderligere får adgang til at udfærdige generelle regler om godkendelse som adoptant. Kompetencen til at fastsætte vejledende godkendelseskriterier har hidtil tilkommet det centrale adoptionsnævns som led i nævnets tilsyn med samrådene og socialcentrene. Forslaget skal ses på baggrund af, at der fra forskellig side har været rejst kritik af, at nævnets retningslinier for godkendelse er for strenge. Det har samtidig været gjort gældende, at det kan være uheldigt, at det er et politisk uafhængigt nævn, der selv udfærdiger de generelle retningslinier for godkendelsen, og som samtidig er eneste og sidste ankeinstans vedrørende de konkrete afgørelser. Forslaget medfører, at de generelle regler udfærdiges af den over for folketingspolitisk ansvarlige minister, således at det i højere grad kan sikres, at reglerne er i overensstemmelse med den almindelige opfattelse i befolkningen. Adoptionsnævnet skal fortsat være eneste ankeinstans.

Det er hensigten i medfør af § 25 at fastsætte regler, der lemper en række af de gældende krav bl.a. vedrørende de adoptionsøgendes alder og samlivets varighed. De regler, der vil blive fastsat, vil til dels være af foreløbig karakter, idet kravene eventuelt må tilpasses de indhøstede erfaringer.

1°. Efter de gældende regler er det for adoption af børn fra 0-3 år udgangspunktet, at ingen af ansøgerne må være fyldt 40 år på tidspunktet for samrådgodkendelsen, og at ansøgernes sammenlagte alder skal være under 78 år. Ved adoption af barn nr. 2 kan der ske en mindre fravigelse fra aldersgrænserne. Det forudsættes, at et barn kan hjemtages inden 1 års tid efter godkendelsen.

Det er hensigten at lempe disse alderskrav. Kravene til ansøgernes sammenlagte alder vil blive ophævet. Det vil endvidere blive alderen på tidspunktet for ansøgningens indgivelse, der vil blive afgørende for, om alderskravet er opfyldt. Denne lempelse skyldes, at undersøgelsestiden kan variere af årsager, som ansøgerne er uden indflydelse på. Endelig er det hensigten at foretage en generel lempelse af det gældende alderskrav på 40 år. Aldersbetingelsen tænkes indtil videre fastsat til 45 år. Som hidtil vil det for ansøgere, der ikke opfylder aldersbetingelserne, være muligt i særlige tilfælde at få foretaget undersøgelse af deres forhold med henblik på godkendelse som adoptant. Ved adoption af barn nr. 2 vil der fortsat blive fastsat

lempeligere aldersgrænser, således at man medvirker til, at ansøgere, der har fået deres første adoptivbarn, mens de endnu opfyldte alderskravet, kan få endnu et barn, hvis de inden for rimelig tid søger om adoption af det andet barn. Om aldersgrænsen ved adoption af større børn henvises til pkt. 4° nedenfor.

2°. For så vidt angår de vejledende retningslinier for samlivets varighed stilles der efter gældende praksis krav om, at ansøgerne er gift og har levet sammen i mindst 5 år på tidspunktet for samrådsafgørelsen. Også et samliv forud for ansøgernes indgåelse af ægteskab tæller med ved vurderingen af, om samlivsforholdet er opfyldt.

Kravene til samlivets varighed tilsigter at give den fornødne sikkerhed for, at ansøgerne lever i et stabilt forhold. Da også en kortere samlivsperiode end 5 år findes at kunne give den fornødne sikkerhed herfor, er det hensigten at lempe kravene til samlivets varighed. Det er foreløbigt tanken at fastsætte kravet til 3 år på tidspunktet for godkendelsen.

Foreligger der særlige omstændigheder, vil grænsen kunne fraviges. Der vil navnlig kunne tages hensyn til, om samlivskravet kolliderer med alderskravet. Dette kan være tilfældet, hvor to mennesker møder hinanden i ret sen alder, og hvor de ved, at den ene ikke kan få børn.

3°. Efter gældende praksis har det kun i ganske enkelte undtagelsestilfælde været muligt for enlige at blive godkendt som adoptant.

Der har fra flere sider været rejst ønske om en udvidet adgang for enlige til at adoptere. Under hensyn til, at der uden tvivl findes enlige, der vil være lige så velegnede til at opfostre et barn som et ægtepar, vil det være forkert at udelukke sådanne enlige fra at adoptere. Det er imidlertid efter de foreliggende oplysninger tvivlsomt, hvorvidt det vil være muligt at få anvist udenlandske børn til ugifte ansøgere, og det kan derfor vise sig meningsløst at undersøge enlige med henblik på godkendelse til adoption. Det kan også være vanskeligt at opstille klare kriterier for, i hvilke tilfælde enlige bør have adgang til forundersøgelse. Det er hensigten at tage disse spørgsmål op til nærmere overvejelse med henblik på at undersøge mulighederne for at forbedre de enliges adgang til at adoptere. Der vil herunder navnlig blive søgt at skabe klarhed over holdningen i udlandet til at anvise børn til enlige.

4°. Ved adoption af større børn – det vil sige børn mellem 3 og 6-7 år – er det i de gældende vejledende retningslinier fastsat, at overskridelser af de sædvanlige aldersgrænser vil kunne accepteres efter en konkret vurdering, hvori bl.a. som no-

F.t.l. vedr. adoptionsloven

get væsentligt indgår, om ansøgerne ved egne børn eller adoptivbørn har erhvervet en sådan erfaring med børn, at de i særlig grad må anses for egnede til at modtage et større barn.

Det må anses for ønskeligt at udvide muligheden for at adoptere større børn, og det er derfor hensigten at lempe betingelserne herfor. Det vil foreløbigt blive fastsat, at overskridelser af det generelle alderskrav vil kunne accepteres efter et konkret skøn, og kravet om erfaring med egne børn eller adoptivbørn vil ikke blive fremhævet som et afgørende moment i den samlede bedømmelse af det pågældende ansøgers par's egnethed. Ved disse lempelser skulle vanskelighederne med at finde egnede adoptivforældre til større børn kunne formindskes.

b. Efter den gældende lovs § 25a afgøres spørgsmålet om godkendelse som adoptant i første instans af samråd ved de amtskommunale socialcentre. Det foreslås som nævnt, at denne kompetence til at træffe afgørelse om godkendelse tillægges statsamterne. Efter den gældende lov varetager statsamterne en række funktioner i forbindelse med behandlingen af adoptionssager, herunder udfærdigelse af bevilling, modtagelse af samtykke fra børn over 12 år og fra barnets biologiske forældre, og tilladelse til adoption uden samtykke fra forældrene m.v. Statsamterne foreslår i øvrigt behandlingen af den helt overvejende del af de administrative sager inden for det familieretlige område. Der er således hos statsamterne samlet en betydelig erfaring i behandlingen af disse sager. Overførsel af sager om godkendelse som adoptant til statsamterne medfører, at de særlige samråd, der blev oprettet ved lovændringen i 1976, vil kunne nedlægges.

c. Der skal efter forslaget fortsat ske en undersøgelse af de adoptionssøgendes forhold, jfr. forslaget til § 2, stk. 2 og 3, hvorefter adoption som udgangspunkt kun må bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant. De nødvendige undersøgelser til brug for afgørelsen om godkendelse skal fortsat foretages af amtskommunens socialcenter.

Selv om der således fortsat skal foretages undersøgelser, er det hensigten at foretage en vis beskæring i omfanget af de indhentede oplysninger. I 1980 og 1981 blev der foretaget specialundersøgelser (psykiatrisk, psykologisk eller medicinsk) i i alt 21,5 pct. af sagerne, svarende til 439 ud af 2.040 samrådsafgørelser. Efter justitsministeriets opfattelse vil det være ønskeligt at søge antallet af specialundersøgelser nedbragt. Herved vil sagsbehandlingstiden endvidere kunne nedsættes. Vurderingen af behovet for sådanne særlige undersøgelser må

som hidtil i det væsentlige bygge på de oplysninger, der er tilvejebragt gennem socialcentrets undersøgelser. Iværksættelsen af specialundersøgelser kan imidlertid først ske efter beslutning af statsamtet.

Det vil endvidere blive overvejet, hvorvidt det er muligt at foretage en beskæring af den almindelige forundersøgelse, således at også behandlingen af de sager, hvor der ikke foreligger særlige problemer, kan lattes, og sagsbehandlingstiden nedbringes.

5. Lovforslaget har været droftet med indenrigsministeriet, socialministeriet, amtsrådsforeningen, Københavns magistrat, Frederiksberg kommunalbestyrelse, foreningen af statsamtmand i Danmark, foreningen af statsamtsjurister, »Adoption Center«, »Danadopt«, foreningen »Terre des hommes«, og foreningen »Adoption og Samfund«. Lovforslaget er sendt til udtalelse hos adoptionsnævnet.

6. Forslaget om at overføre kompetencen til at godkende adoptionssøgende fra samrådene ved amtskommunernes socialcentre til statsamterne vil medføre en vis forøgelse af statsamternes arbejde. Det sagsforberedende arbejde og dermed den væsentligste del af arbejdet i forbindelse med adoptionssagernes behandling vil dog fortsat påhvile socialcentre, jfr. bemærkningerne til § 1, nr. 2 og 3. Eventuelle merudgifter for statsamterne vil blive afholdt inden for indenrigsministeriets budgetramme, således at lovforslaget ikke vil medføre en forøgelse af det offentliges samlede udgifter.

For socialcentrenes vedkommende vil forslaget indebære mulighed for en vis mindre besparelse navnlig som følge af, at antallet af specialundersøgelser vil blive søgt beskåret.

Som følge af de lempede betingelser for godkendelse som adoptant kan det ikke udelukkes, at der vil ske en mindre stigning i antallet af adoptionsansøgninger. Dette forslag kan dog ikke antages at få mærkbare administrative eller økonomiske konsekvenser.

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1**Til nr. 1*

Som i anden nyere lovgivning foreslås benævnelsen »overøvrigheden« erstattet af betegnelsen »statsamtet«. Statsamtet i København er Københavns overpræsidium.

Til nr. 2 og 3

Efter den gældende lovs § 4a må bevilling til adoption af børn under 18 år kun meddeles, når ansøgeren er godkendt som adoptant. Denne bestemmelse foreslås indsat i den gældende lovs § 2 som *stk. 2*. § 4a kan herefter ophæves.

Det fremgår af den gældende lovs § 25 a, *stk. 1*, at afgørelse om godkendelse som adoptant træffes af samråd oprettet af justitsministeren ved de amtskommunale socialcentre. Afgørelsen træffes efter undersøgelse foretaget af socialcentret. I § 2, *stk. 3*, der erstatter § 25a, foreslås den ændring i forhold til de gældende regler, at det er statsamtet, der træffer afgørelsen om godkendelse som adoptant. Samrådene kan herefter nedlægges. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 4b.

De nødvendige undersøgelser til brug for statsamtets afgørelse skal fortsat foretages af de amtskommunale socialcentre. I København og Frederiksberg kommune, der ikke dækkes af amtskommunale socialcentre, skal undersøgelserne som hidtil foretages af henholdsvis magistraten og det sociale udvalg. Om overvejelserne om beskæring af disse undersøgelser henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 4c.

Det fremtidige forhold mellem statsamt og socialcenter vil i det væsentlige svare til forholdet i dag mellem samråd og socialcenter. Det nærmere samarbejde mellem socialcenter og statsamt vil kunne reguleres i administrative regler.

I de normale tilfælde, hvor ansøgerne opfylder de almindelige betingelser for adoptionsgodkendelse, foretager socialcentret en undersøgelse af de adoptionssøgendes forhold. Opstår der i forbindelse med disse undersøgelser spørgsmål om foretagelse af psykologiske, medicinske eller psykiatriske specialundersøgelser, skal socialcentret efter forslaget forelægge sagen for statsamtet med en indstilling om, hvorvidt sådanne undersøgelser er nødvendige. Dette gælder også i de tilfælde, hvor ansøgeren over for socialcentret indvilliger i, at der skal foretages specialundersøgelse.

Når sagen er færdigundersøgt hos socialcentret, skal sagen efter forslaget forelægges for statsamtet med en indstilling fra socialcentret. På dette grundlag skal statsamtet træffe afgørelsen om godkendelse. Kontakten med ansøgerne forventes som efter den gældende ordning først og fremmest varetaget af socialcentret. Det må dog forudses, at ansøgerne i et vist omfang vil henvende sig til statsamtterne, f.eks. med henblik på vejledning eller for at få en samtale med sagsbehandleren.

Godkendes ansøgerne, skal statsamtet efter forslaget underrette ansøgerne og deres organisation. Organisationen gør herefter dennes udenlandske forbindelse bekendt med undersøgelsen og dennes resultat. Den udenlandske kontakt vil på dette grundlag bringe et bestemt barn i forslag til ansøgerne over for organisationen, som videresender akterne vedrørende barnet til socialcentret. Socialcentret skal efter forslaget forelægge dette matchingsforslag for statsamtet, der skal tage stilling til, om forslaget kan godkendes. Af hensyn til barnet og adoptanterne er det særlig vigtigt, at sagerne på dette stadium behandles hurtigt, og der vil kunne udfærdiges administrative regler om sagsbehandlingen med dette sigte. Kan statsamtet anbefale, at barnet adopteres af ansøgerne, gør socialcentret ansøgerne bekendt med de foreliggende oplysninger om barnet og spørger, om ansøgerne ønsker at modtage barnet.

For så vidt angår ansøgninger om godkendelse til adoption af danske børn foreslås der ikke ændringer i den gældende fremgangsmåde bortset fra, at statsamtterne overtager de funktioner, samrådene hidtil har varetaget.

Socialcentret skal efter den foreslåede ordning uden særskilt vederlag foretage de undersøgelser, som statsamtet anmoder om. Dette gælder også de yderligere oplysninger, f.eks. i form af specialundersøgelser, som statsamtet finder nødvendige.

Forslaget til § 2, *stk. 4*, om, hvornår godkendelse er unødvendig ved adoption af børn under 18 år, svarer til den gældende lovs § 4a, *stk. 2*. De nærmere regler herom findes i adoptionsbekendtgørelsens § 4, *stk. 2*.

Til nr. 4

Det foreslås, at justitsministeren får adgang til at fastsætte regler om godkendelse som adoptant. I de almindelige bemærkninger, pkt. 4a, er der redegjort for baggrunden for dette forslag og for, hvilke lempelser af betingelserne for godkendelse som adoptant der påtænkes. Justitsministeriet vil efter denne bestemmelse kunne udfærdige bekendtgørelse og cirkulære om godkendelseskravene og om undersøgelserne i disse sager, herunder om samarbejdet mellem statsamt og socialcenter, afvisning fra forundersøgelse, det sædvanlige omfang af undersøgelserne m.v.

Stk. 4. Godkendelse kræves ikke ved adoption af ægtefælles barn eller adoptivbarn eller efter regler fastsat af justitsministeren i tilfælde, hvor der består nært slægtskab eller andet særligt tilknytningsforhold mellem adoptanten og adoptivbarnet eller dets forældre.«

3. § 4a ophæves.

§ 4a. Er den, som ønskes adopteret, under 18 år, må adoption kun bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant, jfr. §§ 25a og 25 b.

4. § 25 affattes således:

»§ 25. Justitsministeren fastsætter regler om godkendelse som adoptant og adoptionsagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v. og om afgivelse af samtykke til adoption, jfr. §§ 6 og 8.«

§ 25. Justitsministeren fastsætter regler om adoptionsagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v. og om afgivelse af samtykke til adoption, jfr. §§ 6 og 8.

5. § 25a ophæves.

§ 25a. Justitsministeren opretter ved hvert amtskommunalt socialcenter (i København og på Frederiksberg henholdsvis ved magistraten og ved det sociale udvalg) et eller flere samråd, der efter undersøgelse foretaget af socialcentret (magistraten eller det sociale udvalg) afgør, om en ansøger kan godkendes som adoptant, jfr. § 4a.

Stk. 2. Samrådet består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge. Det ene medlem skal være medarbejder ved socialcentret (magistraten eller det sociale udvalg).

Stk. 3. Samrådenes medlemmer samt stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 4. Godkendelse som adoptant kan kun meddeles, når der er enighed derom i samrådet. Justitsministeren fastsætter forretningsordenen for samrådene.

6. § 25b, stk. 1, affattes således:

»Et statsamts afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant kan indbringes for adoptionsnævnet. Justitsministeren kan henlægge andre opgaver til nævnet.«

§ 25b. Et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant kan indbringes for et adoptionsnævn, der oprettes af justitsministeren. Nævnet fører tillige tilsyn med samrådene. Justitsministeren kan henlægge andre opgaver til nævnet. — — —

Til nr. 5

§ 25 a. hvorved de særlige samråd oprettedes, foreslås ophævet. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 4b.

Til nr. 6

Som følge af forslaget til § 2, stk. 3, hvorefter kompetencen til at afgøre sager om godkendelse som adoptant tillægges statsamtet, foreslås § 25b, stk. 1, 1. pkt., ændret, således at det bliver statsamtets afgørelser, der kan indbringes for adoptionsnævnet. Som hidtil vil det være afslag på godkendelse som adoptant, afgørelser om foretagelse af specialundersøgelser og afslag på forundersøgelse, der vil kunne påklages.

§ 25b, stk. 1, 2. pkt., hvorefter nævnet tillige forer tilsyn med samrådene, foreslås ophævet i forbindelse med, at kompetencen til at fastsætte de generelle regler for godkendelse som adoptant foreslås tillagt justitsministeren, jfr. forslaget til § 25.

Efter § 25, stk. 1, 2. pkt., kan justitsministeren henlægge andre opgaver til nævnet. Det svarer til den gældende lovs § 25, stk. 1, 3. pkt. Bemyndigelsen har hidtil bl.a. været anvendt til at henlægge afgørelser om matching af danske børn til adoptionsnævnet. Denne opgave tænkes fortsat tillagt nævnet.

Til § 2

I stk. 1 foreslås, at lovændringen træder i kraft den 1. juli 1984.

De ændrede regler finder anvendelse på alle spørgsmål, der opstår efter lovens ikrafttræden. De foreslåede lempeligere betingelser for godkendelse som adoptant vil således kunne anvendes på alle sager, der endnu ikke er endelig afgjort før lovens ikrafttræden. Det gælder for sager, der er indanket for adoptionsnævnet, og for sager, der endnu ikke er afgjort af samrådene. Ansøgere, der tidligere har

fået afslag på godkendelse som adoptant efter de hidtil gældende retningslinier, vil kunne søge om godkendelse på ny. Den nye ansøgning vil herefter skulle bedømmes efter de foreslåede retningslinier.

Af stk. 2 fremgår, at sager om godkendelse som adoptant, der ved lovens ikrafttræden er forelagt et samråd, færdigbehandles af samrådet. Samrådene skal således færdigbehandle alle sager, som er eller har været forelagt et samråd før lovens ikrafttræden, og som endnu ikke er endeligt afsluttet. En sag anses for at have været forelagt et samråd, hvis sagen er eller har været oversendt fra socialcentret til samrådet f.eks. med henblik på afslag på forundersøgelse, foretagelse af specialundersøgelse eller afgørelse om godkendelse. Samrådets behandling af sagen vil først være afsluttet, når der efter eventuel godkendelse af ansøgeren er sket matching af barnet og ansøgerne. Efter lovens ikrafttræden skal samrådet ved den videre behandling af sagen anvende reglerne i denne lov, herunder de lempede betingelser for godkendelse. Ønsker ansøgere deres sag behandlet af statsamtet, må de trække deres ansøgning tilbage og indgive ny ansøgning om godkendelse som adoptant. Sager, der verserer ved adoptionsnævnet, skal viderebehandles af nævnet efter de nye retningslinier.

Til § 3

Bestemmelsen indeholder en sædvanlig adgang til at sætte loven i kraft for Færøerne og Grønland.

For Færøerne er adoptionsloven, jfr. lov nr. 279 af 7. juni 1972, sat i kraft ved anordning nr. 552 af 8. oktober 1982. Samtidig blev de senere ændringer af adoptionsloven sat i kraft, dog med undtagelse af lov nr. 137 af 24. marts 1976 (Undersøgelse i adoptionssager).

For Grønland er adoptionsloven ligeledes sat i kraft, jfr. anordning nr. 63 af 26. februar 1976. Også de senere ændringslove er sat i kraft med undtagelse af 1976-loven om undersøgelse i adoptionssager.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 1, § 6, stk. 2, § 8, stk. 1, § 10, § 11, stk. 1 og 4, og § 12 ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«, og i § 11, stk. 5, ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

§ 1. Adoption meddeles ved bevilling, der udfærdiges af overøvrigheden.

§ 6. ---

Stk. 2. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for overøvrigheden eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt i medfør af § 8, stk. 1. Myndigheden eller institutionen skal gøre barnet bekendt med adoptionens betydning.

§ 8. Samtykke efter § 7 skal afgives skriftligt under personligt fremmøde for overøvrigheden eller for anden myndighed eller institution, som er godkendt dertil af justitsministeren. ---

§ 10. Overøvrigheden kan efter anmodning fra den sociale ankestyrelse tillade, at et barn, der er undergivet børne- og ungdomsforsorg, senere bortadopteret, selv om samtykke efter § 7 ikke kan opnås. Tilladelse kan kun meddeles under de i § 9, stk. 2, nævnte betingelser.

§ 11. Beslutter overøvrigheden, at bevilling eller tilladelse efter §§ 9 eller 10 skal meddeles, selv om samtykke til adoption efter § 7 ikke foreligger, underrettes forældrene eller værger herom. Beslutter overøvrigheden, at der ikke kan meddeles bevilling efter § 9, stk. 1, underrettes den, der søger om adoption eller har barnet i pleje med henblik på adoption. Beslutningen skal være skriftlig og udleveres af overøvrigheden til de pågældende personligt eller forkyndes for dem. Inden 14 dage efter, at de har modtaget beslutningen, eller efter forkyndelsen kan de forlange sagen forelagt for justitsministeren eller indbragt for retten. Overøvrigheden kan, når særlige grunde taler derfor, fastsætte en længere frist eller inden fristens udløb

forlænge denne. Beslutningen skal indeholde oplysning om adgangen til at få afgørelsen prøvet af justitsministeren og domstolene og om fristen herfor. ---

Stk. 4. Modtager overøvrigheden anmodning om, at beslutningen prøves af retten, indbringer overøvrigheden sagen efter reglerne i retsplejelovens kap. 43b, medmindre bevilling er udfærdiget efter udløbet af fristen i stk. 1.

Stk. 5. Opretholder retten overøvrighedens eller justitsministerens beslutning om, at bevilling eller tilladelse efter §§ 9 eller 10 skal meddeles, eller beslutter retten, at bevilling kan meddeles, selv om samtykke er tilbagekaldt, kan bevilling ikke meddeles, før anke- eller kærefristen er udløbet, uden at anke eller kære er iværksat. Det samme gælder, hvis retten afviser prøvelse, jfr. retsplejelovens § 475b, stk. 4.

§ 12. Har overøvrigheden besluttet, at der bør ses bort fra, at samtykke til adoption ikke foreligger, kan barnet, såfremt det opholder sig hos den, der søger adoption, ikke af forældremyndighedens indehaver fjernes fra ansøgerens hjem under adoptionssagens behandling. Det samme gælder, hvis den sociale ankestyrelse har givet samtykke efter § 9, stk. 2, 2. pkt., eller fremsat anmodning efter § 10.

2. I § 2 indsættes som *stk. 2, 3 og 4:*

»Stk. 2. Er den, som ønskes adopteret, under 18 år, må adoption kun bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant.

Stk. 3. Afgørelse om godkendelse som adoptant træffes af statsamtet. De nødvendige undersøgelser til brug for statsamtets afgørelse foretages af amtskommunens socialcenter (i København og på Frederiksberg af henholdsvis magistraten og det sociale udvalg).